

ДО ПРАЦІ, ПАНОВЕ!

Мабуть, немає в Україні такої людини, яка б не розуміла, що основою розвитку країни, тим паче в XXI ст., є високий рівень науки та освіти, який допоміг би українській економіці посісти належне місце в світовому господарстві.

У рамках вирішення цієї проблеми 21 листопада 2014 р. відбулося засідання виконкому Ради Західного наукового центру (ЗНЦ) НАН України і МОН України, на якому вчені та економісти Західного регіону України заслухали доповідь директора Львівського центру науки, інновацій та інформатизації кандидата технічних наук *Михайла Яворського* «Про стан розвитку інноваційної інфраструктури у Західному регіоні України». В обговоренні доповіді присутні відзначили, що забезпечення конкурентоспроможності Західного регіону як складової частини України сьогодні слід пов'язувати не з масштабними і надвитратними проектами, а з проведенням цілеспрямованої політики щодо розвитку всіх ланок регіональної інноваційної системи, яка покликана просувати на ринок результати науково-дослідних робіт.

Відомо, що елементи інноваційної інфраструктури з ринковою орієнтацією почали створюватися в регіоні ще в середині 80-х років XX ст. у формі госпрозрахункових центрів науково-технічної творчості молоді, науково-технічних кооперативів, впроваджувальних малих підприємств тощо. У вересні 1990 р. Львівська обласна рада народних депутатів прийняла постанову №82 «Про концепцію формування елементів ринкової економіки». Потім ми стали свідками створення Асоціації малих і се-

редніх підприємств «Львівська гільдія», технопарку «Яворів» і агротехнопарку «Броди». За ініціативи ЦНТЕІ (нині — ЦНП) почала функціонувати постійнодіюча виставка «Інновації та інвестиційні проекти Західного регіону України» та створено наукові парки в Ужгороді і Тернополі.

На Міжнародному форумі «Інвестиції, технології, розвиток», що відбувся у травні 2012 р. у Львові, було визначено три пріоритетні завдання: 1) просування та впровадження енергоефективних ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії та запровадження екологічно безпечних виробництв; 2) розвиток інноваційної культури та вдосконалення інноваційної інфраструктури — сприятливого середовища для створення підприємств та зростання передових технологічних секторів; 3) формування фінансової і податкової політики сприяння інноваційній діяльності через залучення в міжнародні інноваційні проекти та створення регіонального фонду підтримки інноваційного розвитку.

Зрозуміло, що з кожним роком бізнес-середовище повинно покращуватись. А головне — необхідно створювати нові робочі місця у високотехнологічному середовищі. Нині за інвестиційною привабливістю області Західного регіону країни в рейтингу посідають такі місця: Львівська область — 1, Івано-Франківська — 2, Волинська — 7, Тернопільська — 14, Хмельницька — 19, Закарпатська — 24, Чернівецька — 26. Однак кількість вчених, задіяних у виробничих процесах при впровадженні своїх розробок, становить лише 4 % від загальної кількості.

Вчені навіть говорять про *«інноваційну прірву»*: в Україні промислово-аграрний сектор економіки замовляє і одержує нові технології з глобальних джерел, а місцеві дослідники і розробники співпрацюють із зарубіжними науково-дослідними групами та інститутами, що не мають відношення до пріоритетів української індустрії.

Які елементи інфраструктурної підтримки інновацій функціонують у Західному регіоні України? Це — торгово-промислові палати; центри науки, інновацій та інформатизації; регіональні центри з інвестицій та розвитку; науково-технологічні парки, індустріальні парки; інноваційні інкубатори; кластери та інші об'єднання; МАН; неурядові громадські організації. Досвід підтримки інновацій з часом буде використовуватися при формуванні трансграничної інноваційної інфраструктури. Є також міжнародні консорціуми, в яких беруть участь українські науковці. Прикро, що в проведеному опитуванні на запитання «Чи стане Україна на шлях інноваційного розвитку?» 87 % опитаних відповіли — *ні* і лише 7 % — *так*. Бо, мовляв, немає зацікавлення в політично-фінансових групах, а також не сформовано середній клас в Україні.

В обговоренні доповіді виступили: заступник директора Львівського регіонального центру з інвестицій та розвитку кандидат біологічних наук *Наталія Гурська* («Основне: поєднати науку і виробництво, а для цього потрібно і гранти, і технопарки»); директор технопарку «Яворів» кандидат економічних наук *Тарас Данилович* («Західноукраїнська технологічна платформа дасть можливість налагоджувати зв'язки *наука — виробництво — бізнес*, створити умови комерціалізації наукових розробок; повинно бути «єдине вікно», через яке проходять усі погодження реалізації проекту»); проректор з наукової роботи Української академії друкарства кандидат технічних наук *Володимир Майк* («Вже нині за допомогою канадських інвестицій розвиваються кластери у Львові, зокрема поліграфія, ІТ-компанії, туризм»); декан факультету економіки і ме-

неджменту Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького доктор економічних наук *Павло Музика* («Не потрібно забувати про агропромисловий комплекс, адже регіон має великий досвід у цьому секторі»); директор компанії «MAiL Service» *Ростислав Пасічник* («Ми працюємо над впровадженням розробок і розуміємо, що платформа потрібна. Конкретний виробничник хоче отримувати конкретні наукові розробки, а це зараз не просто зробити... Зараз нема механізму, отже самому виробничнику важко знайти партнерів або проектний офіс, де б можна було комерціалізувати розробки і швидко отримати результат»).

Голова Західного наукового центру НАН України і МОН України академік НАН України *Зіновій Назарчук* підсумував обговорення доповіді: «Якщо фінансування науки не буде хоча б 1,7 % ВВП, то не буде науковців, не буде команди. Всі присутні погоджуються, що повинна бути платформа, на якій поєднуються інтереси і можливості усіх. Обласні державні адміністрації регіону повинні надати ЗНЦ офіційний статус головної науково-експертної організації регіону для проведення експертизи обласних програм, прогнозів розвитку економіки, науки і технологій. А асоціативні об'єднання промисловців та підприємців мали б сформулювати потреби підприємств стосовно вирішення науково-технологічних проблем, залучивши до цього вчених як наукових установ, так і вищих навчальних закладів»...

Отже, підсумовуючи роботу Форуму, можна зробити належний висновок: повинен бути створений механізм співпраці (дієвий трикутник: *наука — виробництво — влада*), адже самому виробничнику важко знайти партнерів чи відповідний офіс, де можна було б комерціалізувати розробки і, відповідно, отримати бажаний (і такий потрібний) результат.

То ж до праці, панове!

*Богдан ЗАЛІЗНЯК,
керівник прес-центру наукової журналістики
Західного наукового центру НАН України і МОН України*